

Lausunnon antaminen Varsinais-Suomen hyvinvointialueen palveluverkkosuunnitelman luonnokseen

Khall 17.08.2026
126/00.04.01/2023

Tiivistelmä

Kunnanhallitus antaa lausunnon Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle koskien hyvinvointialueen pitkän aikavälin palveluverkkovisiota sekä palveluverkkosuunnitelmaa lähivuosille. Esitys lausunnon sisällöstä on luettavissa alla.

Selostus asiasta

Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varha pyytää kunnilta lausuntoa hyvinvointialueen pitkän aikavälin palveluverkkovisiosta sekä palveluverkkosuunnitelmasta lähivuosille 2027–2029. Kyseiset dokumentit ovat virkahenkilöluonnoksia, joihin annettujen lausuntojen pohjalta laaditaan varsinaiset virkahenkilöesitykset julkaistavaksi 31.8.2026. Esitysten poliittinen käsittely käynnistyy syyskuussa. Lausuntoaika päättyy 17.8.2029.

Varhan nykyinen palveluverkkosuunnitelma on voimassa vuoden 2026 loppuun asti. Uutta palveluverkkosuunnitelmaa on valmisteltu pohjautuen aluevaltuuston 25.2.2026 hyväksymään palvelustrategiaan ja siinä kuvattuihin palveluverkkoperiaatteisiin. Suunnitelmatyössä on tuotettu vuoteen 2037 asti yltävä pitkän aikavälin palveluverkkovisio, jonka laadinnassa on huomioitu ennusteet väestörakenteen muutoksista sekä arviot väestön palvelutarpeiden kehityksestä alueittain. Palveluverkkovisiota hyödynnettäisiin muun muassa pitkän aikavälin investointisuunnittelussa.

Erikseen on laadittu vuosille 2027–2029 palveluverkkosuunnitelma, jonka luonnos sisältää tällä ajanjaksolla jo toteutuvat sekä toimeenpantavaksi esitettävät palveluverkkomuutokset kunnittain.

Hyvinvointialueen viranhaltijavalmisteluun pohjautuvat luonnokset ovat viitemateriaalina ja löytyvät myös Varhan verkkosivuilta:

<https://www.varha.fi/fi/tietoa-meista/varsinais-suomen-hyvinvointialue/palveluverkko/yleista-tietoa-palveluverkosta>

Kunnanhallituksen lausunto hyvinvointialueen pitkän aikavälin palveluverkkovisiosta sekä palveluverkkosuunnitelmasta lähivuosille 2027–2029

Palveluverkkosuunnitelma 2027-2029

Palveluverkkosuunnitelmassa on kohtuullisen hyvin huomioitu alueelliset palvelutarpeet ja olemassa olevat toimitilat palveluineen. Pöytyän kunta haluaa kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota suun terveydenhuollon sekä äitiys- ja lastenneuvontapalveluiden saatavuuteen Pöytyän alueella.

Suunnitelmassa on aikomus lopettaa suun terveydenhuollon palveluita Kyrön ja/tai Yläneen alueelta ja siirtää palvelut Auraan ja Loimaalle. Erityisesti lasten ja koululaisten sekä myös ikääntyneiden osalta ongelmaksi muodostuu näiden palveluiden saavutettavuus. Kyrössä toimivassa Elisenvaaran yhtenäiskoulussa ja lukiossa on yhteensä pitkälti yli 450 oppilasta, joiden hammashuolto on hoidettava. Yläneellä oppilaita on n. 200 ja pitkät välimatkat sekä Auran että Loimaan palveluihin.

Molemmissa taajamissa on tällä hetkellä toimivat tilat suun terveydenhuollon osalta, eikä erillisiä investointeja tarvita. Myös käyntimäärät kunnan palvelupisteissä ovat varsin hyvät vertailtaessa vastaavia toimipisteitä muualla Varhan toiminta-alueella.

Neuvolapalveluiden osalta voidaan todeta, että Kyrön alueella on Loimaan seudun taajamista kolmanneksi eniten neuvolapalveluja tarvitsevia lapsia ja suhteellinen syntyvyys alueen korkeinta. Neuvolapalvelut ovat perinteisesti olleet lähipalveluja ja niille on olemassa selkeä tarve Kyrön alueella. Yläneellä lasten määrä on pienempi, mutta toisaalta välimatkat lähimpiin palvelupisteisiin tulisivat muodostumaan sängen pitkiä.

Palveluverkkoa suunnitellessa on hyvä huomioida, että maaseudulla välimatkat ovat pitkiä ja julkista liikennettä ei ole. Kuljetusvastuu on pääsääntöisesti lasten vanhemmilla. Hyvinvointialueelle mahdollisesta muodostuvasta pienestä taloudellisesta hyödystä aiheutuu toisaalla merkittävää yhteiskunnallista tehottomuutta ja muun muassa pitkiä poissaoloja koulupäivien osalta. Suurella todennäköisyydellä myös palveluiden käyttö vähenee matkojen pidetessä, mikä aiheuttaa kasvavia hoitokustannuksia tulevaisuudessa. Kunnan näkökulmasta sekä suun terveydenhuollon palvelut että neuvolapalvelut tulee säilyttää kunnan alueella. Lähipalveluiden säilyminen on tärkeää niin asukkaiden arjen kuin taajamien elinvoimankin kannalta.

Palveluverkkovisio 2027-2037

Palveluverkkovisio on osalta Pöytyän kunta pitää hyvänä sitä, että se perustuu pitkälti olemassa olevaan palveluverkkoon. On tärkeää, että hyvinvointialue tunnistaa yhteiskunnallisen vastuunsa ja huolehtii sille kuuluvista tehtävistä alueellisesti mahdollisimman kattavasti. Jo tehdyt palveluiden supistamiset ja keskittämiset maakunnassa ovat heikentäneet Varhan uskottavuutta vastuullisena toimijana ja kyseistä kehitystä ei ole syytä jatkaa. Alueellinen yhdenvertaisuus ja riittävä palvelutaso myös kaupunkiseudun ulkopuolella tulee huomioida tulevaisuuden ratkaisuissa.

Kunnan kannalta positiivista on, että palveluverkkovisiossa turvataan Riihikosken sote-aseman ja sitä kautta avoterveydenhuollon palvelut sekä sosiaali- ja vammaispalvelut alueella. Erityisenä huolenaiheena kunnan kannalta ovat jo edellä esitetyt suun terveydenhuollon ja neuvolapalveluiden mahdolliset supistukset. Ikääntyneiden palveluiden osalta kunta pitää hyvin tärkeänä, että Pöytyän alueella sijaitsevien ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköiden paikkamäärät sekä muut ikääntyneiden palvelut säilyvät vähintäänkin nykyisellä tasolla. Vanhusten määrän edelleen kasvaessa on tärkeää, että heille osoitetut palvelut ovat paikallisesti riittävän kattavat ja hyvin toimivat.

Maaseudulla lähipalveluiden merkitys on keskeinen erityisesti ikääntyneelle väestölle, lapsiperheille sekä vaikeassa asemassa oleville asiakkaille. Vaikka digitaalisten palvelujen kehittäminen on tärkeää, ne eivät voi kaikilta osin korvata fyysisiä palveluja. Varhan omat tilastot osoittavat, että myös digitaalisten palvelujen hyödyntäminen on maaseudulla kaupunkialueita vähäisempää. Digitaalisten palveluiden lisäksi on hyvä kehittää niin liikkuvia kuin kotiin vietäviä palveluja.

Tulevaisuuden osalta on tärkeää, että Varha tekee tarpeellisia investointeja koko toimialueellaan ja nykyisiä palveluyksiköjä kehitetään entistä monipuolisempia palveluja tarjoaviksi. Pöytyän kunta on valmis neuvottelemaan kaikista tarpeellisista investoinneista sekä palvelujen säilyttämiseen ja kehittämiseen tähtäävistä toimista kunnan alueella.

Kunnan kannalta on tärkeää, että mahdollisissa muutostilanteissa yhteistyö on ennakoivaa.

Valmistelija

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle selostusosassa kerrotun lausunnon hyvinvointialueen pitkän aikavälin palveluverkkovisiosta sekä palveluverkkosuunnitelmasta lähivuosille 2027–2029.

Kunnanhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Päätös